

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa R. Ż.
przeciwko (...) Bankowi (...) S.A. w K.
o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 lipca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej Rzecznika Praw Obywatelskich
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 24 maja 2018 r., sygn. akt I ACa (...), I ACz (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. oddala wniosek (...) Banku (...) S.A. w K. o zasądzenie od R.Ż. kosztów postępowania kasacyjnego,**
- 3. oddala wniosek adwokata B. Z. o przyznanie jej kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej R. Ż. z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...), oddalającego apelację powoda R. Ż. od wyroku Sądu Okręgowego, w którym oddalone zostało powództwo o ochronę dóbr osobistych skierowane przeciwko (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w K.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna to nadzwyczajny środek zaskarżenia o celu przede wszystkim publicznoprawnym. Celem tym jest zapewnienie jednolitości

orzecnictwa oraz spójności i prawidłowości wykładni prawa. Realizacji powyższej funkcji służy uregulowana w art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. instytucja przysądu. Stosownie do ww. przepisów Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Podejmowanie odrębnej decyzji w przedmiocie przyjęcia sprawy do rozpoznania ma również na celu realizację zasady szybkości postępowania oraz pozwala zaakcentować wysoce sformalizowany charakter postępowania przed Sądem Najwyższym, o czym świadczą określone wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej.

Należy przypomnieć, że podmioty wymienione w art. 398¹ § 1 k.p.c., inne niż strona postępowania, mają legitymację do wniesienia skargi kasacyjnej tylko w sytuacjach szczególnych, które wyliczono w art. 398³ § 2 k.p.c. Stosownie do art. 398³ § 2 k.p.c. Rzecznik Praw Obywatelskich może oprzeć skargę kasacyjną na podstawach określonych w art. 398³ § 1, jeżeli przez wydanie orzeczenia doszło do naruszenia konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Wprawdzie w skardze nie zawarto odrębnego wywodu w przedmiocie takich naruszeń, jednak o dopuszczalności skargi kasacyjnej przesądziła możliwość wywnioskowania tezy o wystąpieniu zagrożenia wskazanych wyżej praw i wolności z treści podstaw kasacyjnych oraz ich uzasadnienia.

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał wyłącznie występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie tej przesłanki wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Podniesiony problem musi również charakteryzować się nowością; zagadnienie, które było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, co do zasady traci ten walor (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 marca 2012 r., II PK 294/11).

Z wykładni art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wynikają dwa podstawowe wnioski.

Po pierwsze, do spełnienia cechy „istotności” zagadnienia prawnego konieczne jest, aby rozstrzygnięcie danego problemu, możliwe dzięki przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, prowadziło zarówno do realizacji interesu publicznego, jak i do ochrony praw prywatnych. Wskazana w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. „istotność” zagadnienia prawnego musi zatem mieć z jednej strony wymiar ogólny i uniwersalny, oceniany przez pryzmat znaczenia rozstrzygnięcia dla kształtowania się praktyki stosowania prawa oraz realizacji celów przypisywanych orzecznictwu Sądu Najwyższego. Z drugiej natomiast strony stanowisko Sądu w kwestii rozwiązania problemu jurydycznego powinno być istotne w wymiarze jednostkowym, to znaczy powinno mieć wpływ na sposób rozstrzygnięcia sprawy, w której sformułowano zagadnienie prawne.

Po drugie, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest uzasadnione tylko wówczas, gdy „w sprawie występuje” istotne zagadnienie prawne. Oznacza to, że dostrzeżony problem jurydyczny ma odnosić się konkretnie do uwarunkowań danej sprawy i musi mieć związek z rozpoznaniem i rozstrzygnięciem wniesionej skargi kasacyjnej, tzn. z zarzutami skargi oraz podstawą faktyczną i prawną zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Zagadnienie prawne nie może zatem abstrahować od podstaw skargi ani od ustaleń faktycznych poczynionych w danej sprawie w takim zakresie, w jakim treść tych ustaleń jest istotna dla analizy problemu prawnego oraz sformułowania odpowiedzi. Ustalenia faktyczne sądu II instancji są w postępowaniu kasacyjnym wiążące (art. 393³ § 3 k.p.c.), toteż zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., w obszarze relewantnym dla przeprowadzenia analizy tego zagadnienia, nie może pomijać ustaleń poczynionych przez sąd II instancji lub zniekształcać ich elementami będącymi przejawem polemiki ze stanowiskiem tego sądu.

Skarżący ujął zagadnienie prawne w formie pytania o to, czy w postępowaniu cywilnym sąd, na wniosek strony, może zażądać od przedsiębiorcy telekomunikacyjnego przekazania istotnych dla sprawy informacji, do których udostępnienia obliuguje tenże podmiot art. 180a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 lipca

2004 r. Prawo telekomunikacyjne (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2460 z późn. zm.; dalej jako Prawo telekomunikacyjne), w sytuacji, gdy sama strona nie jest w stanie uzyskać tych informacji. Jednocześnie natomiast w skardze kasacyjnej sformułowano zarzut naruszenia art. 24 § 1 k.c., art. 233 § 2 k.p.c. oraz art. 45 ust. 1 i art. 47 Konstytucji.

W związku z wybranymi przez skarżącego podstawami kasacyjnymi *a limine* nie istnieje możliwość uznania, że opisane wyżej zagadnienie prawne występuje na obecnym etapie postępowania. Etap ten byłby bowiem, w razie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ograniczony wyłącznie do analizy podstaw skargi, a nie całościowej analizy sprawy. Żaden z przepisów, których naruszenie zarzucono w skardze kasacyjnej, nie dotyczy bowiem uzyskiwania informacji pochodzących od podmiotu niebędącego stroną postępowania. Skarżący przywołał wprawdzie wybrane przepisy Prawa telekomunikacyjnego oraz art. 248 k.p.c., jednak uczynił to wyłącznie w uzasadnieniu skargi kasacyjnej, a nie w ramach skonkretyzowanych podstaw kasacyjnych. W konsekwencji ocenie prawnej nie mogłaby być poddana żadna kwestia dotycząca stosowania ww. przepisów, w tym art. 248 k.p.c., ponieważ Sąd Najwyższy, jako związany zarzutami skargi kasacyjnej, nie mógłby odnieść się do zakresu działania tych unormowań.

Ubocznie należy zauważyć, że na etapie postępowania apelacyjnego powód nie dążył do zobowiązania przedsiębiorcy telekomunikacyjnego do przedstawienia jakichkolwiek informacji; tymczasem przedmiotem skargi kasacyjnej mogą być wyłącznie uchybienia, których dopuścił się Sąd II instancji. Również z tej przyczyny sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne nie spełnia wymagań pozwalających uznać dostrzeżony problem jurydyczny za przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, unormowaną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Kierując się powyższymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że z analizy skargi nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Co się tyczy rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, to nie zachodziły podstawy do uwzględnienia wniosku pozwanego o zasądzenie tych kosztów od powoda, skoro nie zainicjował on postępowania kasacyjnego i nie może zostać uznany za

stronę przegrywającą. Z kolei wniosek adw. B.Z. o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym nie podlegał uwzględnieniu, ponieważ złożona przez tę pełnomocnik odpowiedź na skargę kasacyjną, ograniczona do wyrażenia aprobaty wobec środka zaskarżenia wniesionego przez Rzecznika Praw Obywatelskich, nie zawiera wywodów o charakterze jurydycznym. Złożenie tego pisma nie może być zatem uznane za świadczenie profesjonalnej pomocy prawnej.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

aj